

Looduse Kuldraamat

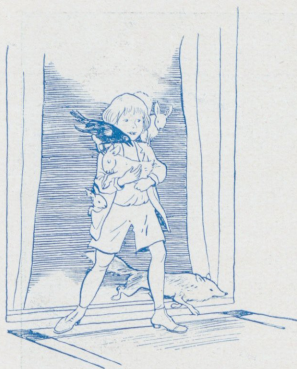

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

61451605

ESIMENE SARI VÄÄRTUSLIKKU NOORSOOKIRJANDUST

KULDRAAMAT

Üksik raamat
3 krooni.

Üksik raamat
3 krooni.

SISALDAB: V. Helling: Bombay pärlipüüdja. K. Michaelis: Bibi. A. Puškin: Kapteni tütar. H. Dominik: John Workman (2 raamatut). S. Wörishöffer: Looduseuurijate laev (2 raamatut). F. H. Burnett: Salaaed. H. Malot: Perekonnata (2 raamatut). Mark Twain: Huckleberry Finni seiklused. H. A. Vachell: Koolivennad. K. Vilku: Tapani Lõfvingi seiklused. Kokku 13 köidet, 3424 lk., ligi 200 ühevärvilist pilti tekstis ning 40 värvipilti kriitvahvlitel.

MAKSAB: Kohemakstavas rahas ühes koju kättesaatmisega 25 krooni. Järelmaksuga — 27 kr., kusjuures tellimiseandmisel tuleb tasuda 5 krooni (tellija saab kätte 2 köidet) ning 22 krooni osakaupa 5 kuu jooksul (5+5+4+4+4), kusjuures tellija kätte saab peale igakordset osamaksu tasumist 2 köidet ja lõppmaksul 3 köidet.

„Kuldraamatut“ võib tellida otse K.Ü. „Looduselt“ Tartus, Vana tän. 1, igast raamatukauplusest, kirjastuse esindajailt ja kõigis postiasutistes, makstes raha K./Ü. „Looduse“ posti jooksvale arvele nr. 2055.

Et täita teravalt tunda andvat tühikut Eesti kirjandusturul, K./Ü. „Loodus“ otsustas välja anda seeria noorsookirjandust „Looduse Kuldraamatu“ nime all.

Sage nurin, et meil vähe kirjandust loetakse, on põhjendatud, ent selle kõrvaldamine on võimalik vaid siis, kui meie noored kodanikud harjuvad lugema juba maast-madalast, mis aga seni oli võimatu vastava lugemismaterjali puudumisel.

Seeria esimese sarja valikul peeti silmas nii tütarlaste kui poisslaste eri- kui ka mõlemale soopolele ühiseid huve, nagu loodusteadus, ajalugu, maateadus jne. Sari on mõeldud peamiselt noortele 8–16 aastani, kuid kirjastus on veendunud, et neid raamatuid ei loe üksnes noored, vaid ka nende isad ja emad. „Kuldraamatul“ on üldse eeldusi kujuneda populaarseks rahvaraamatuks, nagu arvavad seda paljud kooli- ja haridustegelased.

Kirjastusel on kavatsus igal sügisel korraga müügile saata üks 10-autoriline „Kuldraamatu“ sari, kui selle järele on vajadust ja nõudmist.

KOOLITEGELASED JA LASTEVANEMAD! ON TEIE OTSUSTADA, KAS NOORSOOKIRJANDUSE SEERIA JÄÄB PÜSIMA! „KULDRAAMATU“ EDASPIDINE SAATUS ON TEIE ENDI KÄTES.

Raamatud on hästi valitud. Nähtavasti on kirjastuses seda asja õige tõsiselt võetud. Minul, kui vanal pedagoogil, on hea meel, et laste eest on niipalju hakatud muretsema.

Paberit ja trükki võib ainult kiita, trükk on loetav nii väikestele kui suurtele ja paber paistab ka säärane olevat, mis nii pea ei lagune laste käes. Formaadilt on raamatud minu meelest parajad.

Missugune raamat neist on kõige parem? Erilise uurimise ja kindlama veendeta on seda raske ja liiga julge öelda. Praegu võin öelda vaid seda, et nad kõik on head.

Ernst Martinson, Tallinna linna 21. algkooli juhataja,
Eesti Õpetajate Liidu esimees ja „Kasvatuse“ toimetaja.
„Õpetajate Leht“.

Üldiselt on valik hea ja küllalt mitmekesine.

A. Kaalep, Tartu maakonna koolinõunik. „Päevaleht“.

Looduse Kuldraamatu“ üksikute teoste valik on hästi õnnestunud ja sellega soetatud meie noorsoole jäädava väärtusega lugemismaterjali. Hea ja huvitava noorsookirjanduse nõuetega seltsib enamikus teostes veel väärtuslik kasvatuse sliik moment, mis arendab noortes püsivust ja optimismi, mis eriti tervitatav praegusel pessimistlikul ajajärgul.

G. Reial, Tartu maakonna koolinõunik.
„Päevaleht“.

Looduse Kuldraamatu“ esimene sari on väärtuslikuks lisaks meie võrdlemisi kehvale noorsookirjandusele.

Väljendused laitmatud, sisult huvitavad, kaasakiskuvad ning õpetlikud, keelelt korrektsed, võib neid julgelt soovitada sobivaks lugemismaterjaliks algkooli vanemate ja keskkooli nooremate klasside õpilastele.

Juhan Lang, Tartu linna koolinõunik.
„Vaba Maa“.

PT
TRÜ Raamatukogu

2-29

Looduse Kuldraamat“ on nii sisult kui keelelt õpilastele väga vastuvõetav. Koolijuhatajad ja õpetajad, kellega olen kokku puutunud, on andnud ainult kiitvaid otsuseid.

„Looduse Kuldraamat“ on ainus kohane ning hea lugemismaterjal, mis meil üldse noorsoole ilmunud.

H. Summer, *Härju maakonna koolinõunik.*
„Vaba Maa“.

Kuldraamatu“ esimese valiku on „Loodus“ teinud tõesti õnneliku käega, sest kõik nimestikku võetud autorid ja nende teosed kuuluvad maailmakirjanduse parimate hulka ega paku huvi mitte üksnes noorsoole, vaid paeluvad ka täiskasvanuid.

M. Pukits, *Tartu linnaraamatukogu juhataja.* „Päevaleht“.

Kuldraamatu“ formaat, välimus ja valik on hea, paremat enam ei saa ollagi. Kõik teosed mõjuvad lastele kasvatuslikult hästi.

Adele Johanson,
Tallinna 12. algk. juhataja.

Kuldraamatu“ joonised on head ja lastele arusaadavad. Hind välise soliiduse ja väärtusliku sisu juures on odav ja seeria väärrib levimist kooliraamatukogudes.

Elmar Martinson,
*Tartu õpetajateseminari
harjutuskooli juhataja.*
„Päevaleht“.

Väliselt on raamatud meeldivad ja kiri väga loetav. Kaust on sobiv, pole liiga väike, mis hõlbustab raamatukogu korrashoidu. Imponeeriv välimus kasvatab lugupeetust raamatu vastu.

A. Kurvits, *Tartu maalt. koolinõunik.*
„Vaba Maa“.

V. HELLING

BOMBAY PÄRLIPÜÜDJA

oma müstilise India looduse ning oma-pärase fanaatilise pärismaalaste elu ja põnevate seiklustega köidab nii vana kui noort lugejat. Autor on teadlikult loonud oma teose noortele. Põnevuse kõrvalt ta süstemaatiliselt annab etnoograafilisi, geoloogilisi ning maa- ja loodusteaduslikke teadmisi hindudest, nende usust, eluviisidest, Bombayst, India ookeanist, saarestikust, nende floorast ning faunast.

E. P. H., „Vaba Maa“.

Romaan „Bombay pärlipüüdja“ on põnev. Lugesin seda suure huviga. Iseäranis meeldis mulle Bombay sadam, mis on kirjeldatud elavais värves.

Maimo Konsen,
Tartu linna 5. algk. 6. kl. õpilane.

H. V. VACHELL: KOOLIVENNAD

annab huvitava pildi meile tundmatust inglise „public school’ist“. Autor valgustab ühe vanema inglise kooli elu ja traditsioone. Ta kasutab rohkesti biograafilist materjali, mis teeb jutustise mahlakaks.

On märkimisväärne, kuidas kasvandikud sõprusele ja vaenule vaatamata alati on valmis seisma kooli au eest. Kõik püüavad innukalt Harrow’ kuulsust tõsta ja sooritada selleks fäätsaid tegusid nii koolis kui elus. „Koolivennad“ oma terve ja inglispärase vaimuga ning head eeskujudega tohiks kõita üksnes mitte meie meesnoorsugu, vaid igat lugejat, eriti aga õpetajaid.

P. H., „Õpetajate Leht“.

See oli jutt, mis mulle tõesti meeldis. Lugesin teda suurima põnevusega. Poistest kõige enam meeldis mulle John. Kuidas püüdis John saada sõbraks Cäsariga, kuid alati katkestas seda halb poiss Deemon, kes mulle põrmugi ei meeldinud! Cäsar sai lõpuks küll sõjas surma, kuid suureks trööstiks oli Johnile see, et ta sai Cäsarilt kirja, kus Cäsar teda oma primaks sõbraks nimetas.

Fr. Krimm, Tartu linna 5. algk. 6. kl. õpilane.

H. DOMINIK: JOHN WORKMAN

Eriti meeldis mulle H. Dominiki „John Workman“. Seal esitatakse suure tahte- ja teovõimega noort, kes igasugustest olukordadest oskab välja pääseda. Suure teotahte juures on väärtuslik eetiline moment, et John on väljas alati teiste eest, pole egoist. See on hinnatav praegusel egoistlikul ajajärgul, eriti demokraatliku riigikodaniku kasvatuse seisukohast.

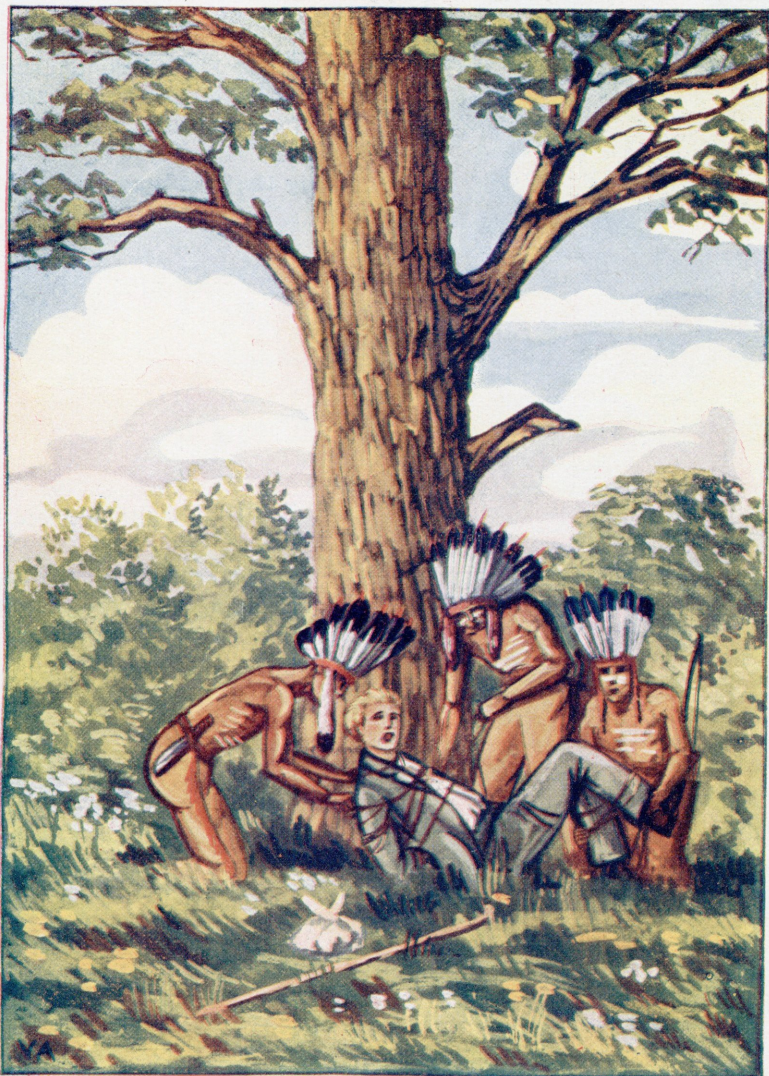
A. Kaalep, *Tartu maakonna koolinõunik.*
„Päevaleht“.

Ameerikaliku kiirusega läseb autor John Workmani põneva ja seiklusriikka elulindi lugeja silmade eest mööda joosta, kuid seejuures avab teos hästi suurtööndusliku Ameerika elu tempo . . . Ühes John Workmaniiga rännates tutvub lugeja New York'iga, moodsa ajalehehiiglasega, eluga preeriaties ning metsikutes Lääne farmides, Chicago liha- ja konservitööstusega, Fordi auto- ja lennukitehastega ning Tšiili kullakaevandusega . . .

E. P. H., *„Vaba Maa“.*

Olen lugenud ainult „John Workmani“. Mulle meeldis see raamat väga. Iseäranis meeldisid mulle need kohad, kus John lehehiiglase juures masinistina töötas ja hiljemini laeva päästis. Johni kaastundlikkus kõikide vastu teeb tema huvitavaks ja armsaks.

M. Sütt, *Puhja algkooli 5 kl. õpilane.*
„Õpetajate Leht“.

KARIN MICHAELIS

BIBI

Kuldraamatust“ eriti eelistaksin Karin Michaelis’e „Bibit“, mis on eeskujulik noorsooraamat algkooli viimastes klassides. Ta sisu võidab noori, pääseb lapsele juurde ja kütab lugeja soojaks. Peategelane on otse võluv.

E. Martinson, „Päevaleht“.

Erifi ilusad ja huvitavad on Bibi reisukirjad. Kui neid lugesin, ilmusid nad mulle loomulikult silmade ette ja alati tuli nagu Bibilgi nad läbi elada. Siin käisid vahvus, julgus ja õiglane meel käsikäes.

Lehte Unt, Tartu linna V algk. VI kl. õpilane.

Bibit“ loetakse üheks paremaks noorsooraamatuks maailmakirjanduses ja ka käesolevas seerias. Sealt hõõgub igale lugejale puhtsüdamlikku võltsimatut nooruse vallatust, ülemeelikust ja seiklushimu, kuid ühtlasi ka suurt looduse, loomade ja vabaduse armastust. Bibiga koos rännates õpitakse põhjalikult tundma Taanimaad ta saarestikuga ja Taani rahvast tema omapärase kultuuriga.

P. H., „Õpetajate Leht“.

HECTOR MALOT

PEREKONNATA

Rémi keskne kuju on sümpaatselt voo-
ruslik, alati heatahtlik, abivalmis
ja hoolitseja oma kaaslaste eest, andes
seega hea pedagoogilise eeskuju.

P. H., „Õpetajate Leht“.

Jutt meeldis mulle väga. Ta on
üks huvitavamaid, mida olen
lugenud. Tihti olin kaua üleval
ja lugesin suure põnevusega hilise
õhtuni. Isegi magades tuli meelde,
kuidas väike Rémi pidi varakult
eluraskustega võitlema.

U. Sarapuu, Tartu linna V algk.
VI klassi õpilane.

Perekonnata“ sündmustik haarab
laialt kogu Prantsusmaad ning
rohket hingeliste õilistuste kõrval an-
nab häid teadmisi maateadusest. Teos
on noorsookohaselt veidi sentimen-
taalne ja kaasakiskuv rohket põnevate
seiklustega.

August Jakobson, „Päevaleht“.

F. H. BURNETT: SALAAED

on väärtuslik teos, ja see peaks olema igas kooliraamatukogus. See on huviküllane täiskasvanuilegi. Kütkestav on lugejale järk-järgult ja põnevalt arenev laste enesekasvatuse elukogemuste mõjustustel. Huvitavad on looduse, lillede, lindude ja loomade kirjeldused, mis toovad lapsi loodusele lähemale, õpetavad vaatlema seda, mida lapsed harilikult tähele ei pane.

A. Ignats, Tartu linna V algkooli õpetaja.

Mind ennast köitis F. H. Burnett'i „Salaaed“ niivõrt, et jõulu esimesel pühal lugesin selle läbi ühe hingega, unustades võõrsilemineku. Kõige muu hea ning ilusa kõrval on selles teoses eriti ilus leevikese, vana aedniku ja salaaia metsikuse kirjeldus ning sellele vastandiks ilus, avar soo, mis oma saladusliku õhuga on lastele sama mõjuv kui salaaedki.

August Pau, Tartu linna 16. algkooli juhataja, „Õpetajate Leht“.

Jooksvad tööd pole mind lasknud „Kuldraamatust“ rohkem lugeda kui F. H. Burnett'i „Salaaeda“. See on tõesti väga hea raamat.

Ch. Brüller, Tallinna linna koolinõunik, „Õpetajate Leht“.

Käesolevas teoses on autor peategelasteks valinud halvad lapsed. Mary Lennox'i ja Colini kujudes on ta tahtnud näidata, millised lapsed mitte ei pea olema. Raske on kujutada pahuramat poissi ja tüdrukut kui Mary ja Colin teose alguses. ... kuid salaaia loodus, värske sooõhk ning hea söögisu teevad kahest kidurast viripillist prisked, head ja elujõulised, loodust, loomi ning inimesi armastavad lapsed.

E. P. H., „Vaba Maa“.

Jutt oli ka täis saladusi, ning lugedes ootasin põnevusega nende lahendust.

S. Aaslava, Tartu linna V algkooli V kl. õpilane.

Salaaed on meil üks paremaid noorsooraamatuid oma püsiva kirjanduspedagoogilise väärtusega. Õpetajail tuleks seda teost eriti silmas pidada.

P. H., „Õpetajate Leht“.

KYÖSTI VILKUNA:

TAPANI LÖFVINGI SEIKLUSED PÕHJASÕJA AJAL

Löfving on igatahes väga huvitav ja omapärane kuju, mis võib korduda ainult säärastel erakorralistel aegadel, nagu seda näit. oli suur Põhjasõda. Säärastel kujudel on tingimata suur külgetõmbjõud... Noorsoole jääb aga tema otse kangelaslik tegevus kaua imestlemisobjektiks, sütitades tegudeisu ja püüdu sooritada midagi erakorralist.

Dotsent H. Sepp.

MARK TWAIN: HUCKLEBERRY FINN

on üleilma kuulud noorsooraamat, nagu sama autori „Prints ja kerjus“ ning „Tom Sawyeri juhtumused“. Käesolevas teoses jutustab Huck Finn oma kirevatest ning ohtlikkudest seiklustest Mississippil ja mujal lihtsalt ning lapsemeelselt, ning need on sündinud lood, mida Mark Twain oma hulkuripäevil ja lootsina Mississippil läbi elanud.

P. H., „Õpetajate Leht“.

Huck Finni kuju on sümpaatne oma lihtsa, terve, loomupärase tunde- ja mõtlemisviisiga, mida pole suutnud veel rikkuda tsivilisatsioon. See teos näitab meile puha, selget ning tõepäraselt lapse hingeelu.

E. P. H., „Vaba Maa“.

Need, kes südilt propageerivad ning pooldavad patriootilist kasvatust, peaksid seda raamatut eriti silmas pidama. Tapani Löfvingi kangelaskuju on küllaldaselt heaks kasvatustlikuks eeskujuks, sütitades ja virgutades teotahet ning isamaalist vaimustust.

P. H., „Õpetajate Leht“.

Tapani Löfving on Põhjasõja kangelane, kelle füüsiline sitkus ja paindlikkus, vahvus, leidlikkus, külmaveresus, hulljulgus ja osavus teevad temast eeskujuliku sõjamehe ja kardetava partisani.

E. P. H., „Vaba Maa“.

KYÖSTI VILKUNA:

TAPANI LÖFVINGI SEIKLUSED PÕHJASÕJA AJAL

Löfving on igatahes väga huvitav ja omapärane kuju, mis võib korduda ainult säärastel erakorralistel aegadel, nagu seda näit. oli suur Põhjasõda. Säärastel kujudel on tingimata suur külgetõmbejõud... Noorsoole jääb aga tema otse kangelaslik tegevus kaua imestlemisobjektiks, sütitades tegudeisu ja püüdu sooritada midagi erakorralist.

Dotsent H. Sepp.

MARK TWAIN: HUCKLEBERRY FINNI SEIKLUSED

on üleilma kuulus noorsooraamat, nagu sama autori „Prints ja kerjus“ ning „Tom Sawyeri juhtumused“. Käesolevas teoses jutustab Huck Finn oma kirevatest ning ohtlikkudest seiklustest Mississippil ja mujal lihtsalt ning lapsemeelselt, ning need on sündinud lood, mida Mark Twain oma hulkuripäevil ja lootsina Mississippil läbi elanud.

P. H., „Õpetajate Leht“.

Huck Finni kuju on sümpaatne oma lihtsa, terve, loomupärase tunde- ja mõtlemisviisiga, mida pole suutnud veel rikkuda tsivilisatsioon. See teos näitab meile puhast, selget ning tõepäraselt lapse hingeelu.

E. P. H., „Vaba Maa“.

Need, kes südilt propageerivad ning pooldavad patriootilist kasvatust, peaksid seda raamatut eriti silmas pidama. Tapani Löfvingi kangelaskuju on küllaldaselt heaks kasvatuseks eeskujuks, sütitades ja virgutades teotahet ning isamaalist vaimustust.

P. H., „Õpetajate Leht“.

Tapani Löfving on Põhjasõja kangelaslane, kelle füüsiline sitkus ja paindlikkus, vahvus, leidlikkus, külmaveresus, hulljulgus ja osavus teevad temast eeskujuliku sõjamehe ja kardetava partisani.

E. P. H., „Vaba Maa“.

Mulle meeldib „Huckleberry Finni seiklused“. Praegusaja lapsed ei ole enam nii vallatud kuid Mark Twain on Huck Finni tempe nii huvitavalt kirjutanud, et vägisi kisub neid järele tegema.

K. Predkalm, H. Treffneri gümn. 6. algk.-klassi õpilane, „Õpetajate Leht“.

S. WÖRISHÖFFER LOODUSEUURIJATE LAEV

Looduseuurijate laev“ tutvustab lugejaid põhjalikult Lääne- ja Lõuna-Aafrika metsikute rannikutega, Madagaskari saare, India ookeani, Sunda saarte, Austraalia ning Vaikse ookeani saarterühmade taimestiku, loomastiku ja elanikkonnaga.

P. H., „Õpetajate Leht“.

Missuguse üsna erilise tundega võtad kätte Wörishöfferi „Looduseuurijate laeva“. Omal ajal oli Wörishöffer sulle kirjanduseks üldse. Tol ajal, kui villand saanud lähematest indiaanlaste juttudest, siis võtsid kätte Wörishöfferi teatava aukartusega. Wörishöffer pakkus teadmisi, Wörishöffer andis maa- ja loodusteadust, andis ajalugu ja üsna lähedastki ajalugu...

K. A. Hindrey, „Postimees“.

S. Wörishöfferi „Looduseuurijate laev“ on peaaegu ainulaadne kogu sarjas oma põnevuse, rohkete teadmiste ja seikluste poolest.

J. Tamm, Tallinna linna 21. algk. juhataja abi,
„Õpetajate Leht“.

Värviküllases ning vahelduvas teoses, nagu on seda „Looduseuurijate laev“, saavutab autor oma pedagoogilise sihi. Ta kasvatab noored märkamatu tööökaks, oskab näidata, kuidas huvitav ning jõukohane töö pakub lõbu, rahuldust ja annab vaimustust järjest raskemate ülesannete kallale asumiseks.

E. P. H., „Vaba Maa“.

Lugedes „Looduseuurijate laeva“ tegelaste seiklusi troopika- mais, tuli tahtmatult tung ise kord rännata võõrale maale, tundma õppida võõraid maid ja kombeid. Sageli unustasin lugedes ümbruse ja kujutlesin end jutu kaastegelaseks.

E. Kukemelk, Tartu linna 5. algk. 6. kl. õpilane.

Loodusteadlase seisukohalt on S. Wörishöfferi „Looduseuurijate laev“ huvitav ja hea kasutada loodusloo saateaineks algkooli vanemates klassides.

Aado Palm, Tartu õpetajateseminari õpetaja,
„Päevaleht“.

A. PUŠKIN KAPTENI TÜTAR

„Kapteni tütar“ oli esimene raamat, mida ma lugesin vene kirjandusest. Raamat oli huvitav. Lugesin suure põnevusega ühtesoodu edasi, kuni lõpetasin. Seal esines palju juhtumusi, mis mulle meeldisid.

Skunda Arens, Tartu linna V algk. VI kl. õpilane.

Kasvatustlikult taotleb teos oma sihti. Õpetada noori õilsalt kohtlema oma südamedaami. Samuti rõhutatakse alatist vooruse võitu kurjuse ning ülekohtu üle.

E. P. H., „Vaba Maa“.

A. Puškini „Kapteni tütar“ on meie vanemale põlvele koolieast tuntud kui hea noorsooraamat. „Kapteni tütres“, süngel Pugatševi mässu taustal, on A. Puškin kujutanud rea huvitavaid tegelasi, kelle suhted on üldinimlikud, kuid siiski väga keerulised, täis jõulist vihkamist ja puhast, kõiki ühendavat armastust.

P. H., „Õpetajate Leht“.

